

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Kováčovej, v právnej veci navrhovateľa: **Ministerstvo obrany Slovenskej republiky**, Kutuzovova č. 8, Bratislava 3, sekcia majetku a infraštruktúry, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Banskej Bystrici**, Skuteckého č. 19, P.O.BOX 177, Banská Bystrica, **za účasti: 1/ oprávnené osoby Urbárskej, lesnej a pasienkovej spoločnosti p. s. H., zastúpených JUDr. P., bytom Z., 2/ Slovenský pozemkový fond, regionálny odbor, Banská Bystrica, Skuteckého č. 21, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 17. apríla 2008 č. 441/2008, o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp 73/2008-29 zo dňa 25. septembra 2008, takto**

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp 73/2008-29 zo dňa 25. septembra 2008 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu uvedené v záhlaví tohto rozsudku zrušil podľa § 250q ods. 2, v spojení s § 250j ods. 2, písm. a/, c/, d/ O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Z dôvodov uvedeného rozsudku vyplýva, že krajský súd v preskúmvanej veci mal preukázané, že odporca rozhodnutím zo dňa 17. apríla 2008 č. 441/2008 podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon) rozhodol tak, že oprávnené osoby uvedené v zozname oprávnených osôb tvoriaceho nedeliteľnú prílohu rozhodnutia spĺňajú podmienky zákona uvedené v § 3 ods. 1, písm. m/ reštitučného zákona a § 6 ods. 2 a 3; oprávneným osobám navrátil vlastníctvo k nehnuteľnostiam v kat. úz. H., evidovaných na LV č. X. na povinnú osobu Slovenská republika Ministerstvo obrany SR, ktoré boli oddelené GP č. 31628826-176/2006 a GP č. 31628826-86/2007 – parc. C KN č. X., X., X., X., X., X., X.5, ktoré pozemky bolo pôvodne evidované v PKV č. 147, kat. úz. H. ako parc. č. X., X., X., X., X., X., X. a X.; súčasne vyslovil, že oprávneným osobám nie je možné navrátiť vlastnícke právo k častiam nehnuteľností v kat. úz. H. evidovaných v PKV č. 147 parc. č. X., X., X. z dôvodu, že pozemky v určenej časti boli po prechode vlastníctva na štát zastavané stavbami, alebo tvoria druh pozemku zastavaná plocha a priznal oprávneným osobám za tieto pozemky podľa § 6 ods. 2 reštitučného zákona právo na náhradu. Podľa názoru krajského súdu správny orgán vec nesprávne právne posúdil, najmä nesprávne aplikoval § 37 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. v spojení s § 2 ods. 1, 2 reštitučného zákona. Nestotožnil sa s názorom žalovaného správneho orgánu, že na uplatnenie reštitučného nároku všetkých oprávnených osôb postačuje, ak spoločný zástupca bol poverený uplatniť nárok povereniami zo strany majiteľov väčšiny podielov. Konštatoval, že reštitučný zákon umožňuje navrátiť vlastnícke právo oprávneným osobám podľa § 2 ods. 1, resp. ods. 2 len fyzickým osobám, neumožňuje navrátiť vlastnícke právo právnickej osobe, v danom prípade bývalým urbarialistom Pozemkového spoločenstva komposesorát a urbariát Vlkanová an blok, ako aj, že správny orgán bol povinný skúmať podľa § 2 ods. 1, 2 reštitučného zákona, koľko týchto oprávnených osôb prichádza v konaní do úvahy a v prípade, že si nárok uplatňujú len niektoré oprávnené osoby, môže rozhodnúť len o prislúchajúcom podiele týchto oprávnených osôb. Poukázal na to, že odporca nepostupoval správne, ak rozhodol v prospech aj tých oprávnených osôb, ktoré si nárok neuplatnili, resp. v spise nie je dôkaz o tom, že by splnomocnili spoločného

zástupcu na uplatnenie nároku v ich mene. Napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil aj z dôvodu, že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci ohľadom skutočnosti, či došlo alebo nedošlo k vyplateniu vyvlastňovacej náhrady. Stotožnil sa so stanoviskom odporcu, že samotné zloženie finančných prostriedkov do depozitu ešte neznamená vyplatenie náhrady vlastníkom, ktorým pozemky boli vyvlastnené, pričom reštitučný zákon pri reštitučnom titule „vyvlastnenie bez vyplatenia náhrady „predpokladá preukázať zo strany povinnej osoby skutočnosť, že vyvlastňovacia náhrada bola skutočne poskytnutá vlastníkom, ktorí boli zbavení vlastníctva. Poukázal na to, že zloženie do depozitu by malo význam len v tom prípade, pokiaľ by vlastníci odmietli prevziať náhradu, čo však v danom prípade je spochybnené tvrdením odporcu, že existujú dôkazy o tom, že bývalí vlastníci sa dožadovali vyplatenia náhrady z finančných prostriedkov zložených do depozitu. Krajský súd napadnuté rozhodnutie považoval za nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, najmä pokiaľ odporca v dôvodoch rozhodnutia neuviedol, kto konkrétne uplatnil reštitučný titul, ako dospel k okruhu oprávnených osôb, najmä vo vzťahu k pôvodným oprávneným osobám, či si uplatnili nárok všetky potenciálne oprávnené osoby, po tom ktorom pôvodnom vlastníkovi, urbarialistovi a podobne. Neprihliadol na námietku navrhovateľa, že vlastníctvo prešlo na štát postupom podľa zákona č. 63/1935 Zb. t.j. zákona, ktorý bol prijatý ešte v demokratickom zriadení, pred totalitným režimom. Konštatoval, že reštitučný zákon v ustanovení § 3 ods. 1 písm. m/ nešpecifikuje, o aké vyvlastnenie sa jedná, a preto je právne irelevantné, že k vyvlastneniu došlo na základe zákona č. 63/1935 Zb., ako aj, že v zmysle tohto zákona sa postupovalo už v nedemokratickom zriadení nezaručujúcom objektívny postup pri vyvlastňovaní. Súčasne uviedol, že existujú listinné dôkazy o usmernení kompetentnej inštitúcie, aby zložené finančné prostriedky do depozitu boli poskytnuté pre potreby JRD v H., nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu (p povinnej osoby) na základe vyvlastnenia v roku 1956, a preto možno aplikovať reštitučný zákon a umožniť v prípade splnenia ďalších zákonných podmienok navrátenie vlastníctva pri naplnení reštitučného titulu podľa § 3 ods. 1, písm. m/, na rozdiel od prípadov, keď nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu postupom podľa zákona č. 169/1949 Zb. o vojenských obvodoch, keďže takýto reštitučný titul v ustanovení § 3 nie je uvedený. Ďalšie námietky navrhovateľa týkajúce sa procesného pochybenia správneho orgánu v konaní považoval krajský súd za nedôvodné, keďže nezistil také vady v postupe správneho orgánu, ktoré by samy o sebe spôsobovali nezákonnosť napadnutého rozhodnutia v rámci preskúmavacieho konania. (§ 250i ods. 3, § 250j ods. 2, písm. e/ v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.)

Krajský súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2. Navrhovateľovi, ktorý mal v konaní úspech, náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si ich náhradu neuplatnil.

Proti uvedenému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolal odporca žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a preskúmané rozhodnutie potvrdil ako vecne správne. Nesúhlasil s právnym názorom súdu prvého stupňa. Namietal, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodol na základe nesprávneho posúdenia danej veci. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. Rks 8/02, Nds-Sž 20/02, ktorého časť odôvodnenia citoval. Dôvodil, že zákonodarca uvedomujúc si zložitost' v uplatňovaní reštitučných nárokov oprávnených osôb pozemkových spoločenstiev schválil v 4 časti zákona č. 330/1991 Zb. pre potrebu zákona č. 229/1991 Zb. ako aj zákona č. 503/2003 Z.z. ustanovenie, podľa ktorého na uplatnenie nároku na vydanie nehnuteľností a nárokov vyplývajúcich zo spoluvlastníctva v pozemkových úpravách určia oprávnené osoby spoločného zástupcu a spôsob jeho konania; na to je potrebný súhlas majiteľov väčšiny podielov. Uvedol, že oprávnená osoba „bývalých urbárikov, komposesorátov a pod. právnych útvarov mala použiť dikciu § 37 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. a uplatniť svoje právo prostredníctvom spoločného zástupcu, inak by jeho nárok nebol uplatnený riadne (rozsudok NS SR 4Sž-o-KS 16/2005). Zdôraznil, že sa jedná o nedeliteľnú nehnuteľnosť, pričom všetci pôvodní spoluvlastníci alebo ich právni nástupcovia sú oprávnenými osobami, ktoré si môžu svoje právo uplatniť, ale nemusia, pre všetkých je však záväzné rozhodnutie väčšiny o spôsobe konania spoločného zástupcu. Poukázal na to, že treba rozlišovať medzi uplatňovaním nároku a určením spôsobu konania spoločného zástupcu, ako aj, že v prípade spoločnej nehnuteľnosti zákon určuje, že nároky si treba uplatňovať u správneho orgánu prostredníctvom spoločného zástupcu, pričom na konanie, vzťahy medzi jednotlivými oprávnenými osobami a spoločným zástupcom, ktorého si sami vybrali, sa nevzťahuje zákon o správnom konaní a ani iný zákon okrem všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka (OZ). Nevidel dôvod spochybňovať zoznam oprávnených osôb predložený riadne určeným spoločným zástupcom, pretože rovnakým oprávneným osobám už v minulosti vydával nehnuteľnosti podľa zákona č. 229/1991 Zb., ani jedna oprávnená osoba nenamietala navracanie vlastníctva zo strany spoločného zástupcu, alebo správneho orgánu a necíti sa byť kompetentný (posudzovať) formu uplatňovania nároku jednotlivých fyzických osôb u spoločného zástupcu. Nestotožnil sa ani s názorom krajského súdu, že zrušil napadnuté rozhodnutie aj z dôvodu neistoty,

či došlo alebo nedošlo k vyplateniu vyvlastňovacej náhrady. Zrušenie napadnutého rozhodnutia krajským súdom z uvedeného dôvodu považoval za neopodstatnené s poukazom na dôvody súdu uvedené na strane 7 odseku 2 napadnutého rozsudku. Vytýkal krajskému súdu, že pri posudzovaní poverenia zástupcu oprel svoj názor o rozsudok NS SR sp. zn. 1Sžo-KS 168/2004, č. 30/2007 ZSP, pretože podľa jeho názoru nemožno aplikovať na napadnutú vec určenie zástupcu oprávnenými osobami v okrese Čadca.

Navrhovateľ sa na odvolanie odporcu vyjadril tak, že navrhoval napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť. Stotožnil sa s právnym názorom vysloveným krajským súdom v napadnutom rozsudku. Nesúhlasil s dôvodmi odporcu uvedenými v jeho odvolaní.

Zúčastnené osoby sa na odvolanie odporcu nevyjadrili a odvolací návrh nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c ods. 1 v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, ktorým rozhodnutím žalovaný vyhovel nároku oprávnených osôb uplatnený spoločným zástupcom podľa reštitučného zákona na navrátenie vlastníctva k žiadaným nehnuteľnostiam, resp. priznania práva na náhradu, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že predmetom preskúmovacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím žalovaný v rámci konania podľa reštitučného zákona oprávneným osobám, v mene ktorých reštitučný nárok uplatnil spoločný zástupca JUDr. P., priznal právo na navrátenie vlastníckeho práva

k časti žiadaných pozemkov a súčasne právo na náhradu za pozemky, ku ktorým pre prekážku zastavanosti nebolo možné vlastníctvo navrátiť.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Podľa § 3 ods. 1, písm. m/ reštitučného zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady.

Podľa § 2 ods. 1, 2 právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len "rozhodujúce obdobie") spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby poradiť taxatívne ustanovenom v písmene a/ až e/.

Podľa § 4 ods. 1 reštitučného zákona povinnými osobami sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy, a poľnohospodárske družstvá.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si

oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2 tohto zákona, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3 reštitučného zákona, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 označeného zákona (do 31.12.2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 tohto zákona ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v platnom znení.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správneho orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie. (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si nežadovávajú dostatok skutkových podkladov, resp. to z predloženého administratívneho spisu nevyplýva, a preto vo veci nezistil skutočný stav, z ktorých dôvodov rozhodol v danej veci predčasne a vzhľadom na uvedené v danom prípade boli splnené

zákonné podmienky pre zrušenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa a vrátenie veci mu na ďalšie konanie podľa § 250q ods. 2 O.s.p v spojení s § 250j ods. 2, písm. a/, c/, d/.

Z administratívneho spisového materiálu v danej veci vyplýva, že JUDr. P. ako splnomocnený zástupca vlastníkov spoločnej nehnuteľnosti dňa 21.12.2004 uplatnil na Pozemkovom úrade v Banskej Bystrici v zmysle reštitučného zákona nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom vedeným v kat. úz. H. v PK vložke č. 147, parc. č. X., X., X., X., X., X., X., X. podľa reštitučného titulu § 3 ods. 1, písm. m/, s tým, že oprávnenými osobami sú osoby podľa § 2 ods. 2, uvedené v prílohe, z dôvodu, že žiadané pozemky prešli na štát na základe vyvlastňovacieho výmeru Odboru pre výstavbu ONV v Banskej Bystrici zo dňa 28.9.1954 Zn. OV-198-28/9-1954 a uznesenia Ľudového súdu v Banskej Bystrici Čd.1028/56.

Odporca preskúmaným rozhodnutím zo dňa 17. apríla 2008 č. 441/2008 podľa § 5 ods. 2/ reštitučného zákona rozhodol tak, že oprávnené osoby uvedené v zozname oprávnených osôb tvoriaceho nedeliteľnú prílohu rozhodnutia spĺňajú podmienky zákona uvedené v § 3 ods. 1, písm. m/ reštitučného zákona a § 6 ods. 2 a 3; oprávneným osobám navrátil vlastníctvo k nehnuteľnostiam v kat. úz. H., evidovaných na LV č. X. na povinnú osobu Slovenská republika Ministerstvo obrany SR, ktoré boli oddelené GP č. 31628826-176/2006 a GP č. 31628826-86/2007 – parc. C KN č. X., X., X., X., X., X., X.5, ktoré pozemky bolo pôvodne evidované v PKV č. 147, kat. úz. H. ako parc. č. X., X., X., X., X., X., X. a X.; súčasne vyslovil, že oprávneným osobám nie je možné navrátiť vlastnícke právo k častiam nehnuteľností v kat. úz. H. evidovaných v PKV č. 147 parc. č. X., X., X. z dôvodu, že pozemky v určených častiach boli po prechode vlastníctva na štát zastavané stavbami, alebo tvoria druh pozemku zastavaná plocha a priznal oprávneným osobám za tieto pozemky podľa § 6 ods. 2 reštitučného zákona právo na náhradu.

Podľa názoru odvolacieho súdu v tomto štádiu konania medzi účastníkmi ostala sporná najmä skutočnosť, či oprávnené osoby si uplatnili reštitučný nárok v súlade so zákonom a či v danom prípade boli splnené zákoné podmienky v zmysle § 3 ods. 1 písm. m/ reštitučného zákona, z ktorých dôvodov odvolací súd upriamil pozornosť na tieto skutočnosti.

Odvolaací súd zhodne s názorom súdu prvého stupňa taktiež zastáva názor, že oprávnenou osobou v zmysle právnej normy ustanovenej v § 2 ods. 1, 2 reštitučného zákona môže byť len fyzická osoba.

Zákonodarca v právnej norme § 2 reštitučného zákona kogentným spôsobom ustanovuje, kto je oprávnenou osobou na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu za pozemky v zmysle ustanovení reštitučného zákona a v právnej norme § 3 taxatívnym spôsobom ustanovuje zákonné dôvody na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu. Skutočnosti o oprávnenosti osoby preukazujú vlastnícke listiny žiadaných pozemkov a pokiaľ žiadateľom nie je oprávnená osoba podľa § 2 ods. 1 (pôvodný vlastník) aj listiny preukazujúce právne nástupníctvo po pôvodnom vlastníkovi podľa § 2 ods. 2, ako aj skutočnosti preukazujúce prechod vlastníctva na štát alebo inú právnickú osobu. Dôkazy o oprávnenosti osoby je povinný pozemkovému úradu predložiť alebo navrhnúť žiadateľ reštitučného nároku.

Podľa názoru odvolacieho súdu zhodne s názorom súdu prvého stupňa listinné dôkazy predložené žiadateľom neboli spôsobilé preukázať, že osoby uvedené v zozname, tvoriacom prílohu preskúmaného rozhodnutia odporcu boli oprávnenými osobami podľa § 2 ods. 2 reštitučného zákona.

Podľa § 37 ods. 1, 2 zákona č. 330/1991 Z.z. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov spoluvlastníckymi podielmi, ktoré sa majú vydať podľa osobitného predpisu (§ 6 ods. 1, písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb., zákona č. 503/2003 Z.z.) alebo ku ktorým zaniká užívacie právo, sa rozumejú aj užívacie podiely alebo iné práva na spoločných nehnuteľnostiach, na ktoré sa vzťahovali predpisy o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov.(zákon č. 81/1949 Zb.) Ak nemožno výšku pôvodných podielov určiť, považujú sa ich podiely za rovnaké. Nie je prekážkou vydania pozemku, ak je zastavaný stavbou vo vlastníctve oprávnenej osoby; v týchto prípadoch na poskytnutie náhrady platia všeobecné predpisy. (OZ)

Na uplatňovanie nároku na vydanie nehnuteľnosti a nárokov vyplývajúcich zo spoluvlastníctva v pozemkových úpravách určia oprávnené osoby (spoluvlastníci)

spoločného zástupcu (spoločných zástupcov) a spôsob jeho konania; na to je potrebný súhlas majiteľov väčšiny podielov.

Vôľou zákonodarcu v citovanej právnej norme ustanovenej § 37 ods. 2 bolo zjednodušiť konanie o vydanie nehnuteľností (zákon č. 229/1991 Zb.) a vzhľadom k tomu, že pod čiarou odkazuje aj na zákon č. 503/2003 Z.z. aj konanie o priznanie vlastníctva v prípadoch spoluvlastníckych podielov k spoločným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú vydať podľa osobitných predpisov (§ 6 ods. 1, písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb., zákona č. 503/2003 Z.z.). V zmysle tejto právnej úpravy mali právo, avšak nie je povinnosť, žiadatelia reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb. ako aj podľa zákona č. 503/2003 Z.z. zvoliť si spoločného zástupcu, ktorý by v ich mene uplatnil na príslušnom pozemkovom úrade ich reštitučný nárok. Na ustanovenie spoločného zástupcu sa nevzťahovala úprava v zmysle Správneho poriadku a na jeho ustanovenie bol potrebný súhlas majiteľov väčšiny podielov.

Z uvedených dôvodov treba súhlasiť s názorom odporcu že treba rozlišovať medzi uplatňovaním nároku a určením spôsobu konania spoločného zástupcu, ako aj, že v prípade spoločnej nehnuteľnosti zákon určuje, že nároky si treba uplatňovať u správneho orgánu prostredníctvom spoločného zástupcu, pričom na konanie, vzťahy medzi jednotlivými oprávnenými osobami a spoločným zástupcom, ktorého si sami vybrali, sa nevzťahuje zákon o správnom konaní a ani iný zákon okrem všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Uvedená skutočnosť však nič nemení na tom, že osoba, ktorá si uplatňuje reštitučný nárok podľa reštitučného zákona (zákon č. 503/2003Z.z.) má povinnosť preukázať oprávnenosť osoby podľa § 5 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 1, 2 reštitučného zákona. Pokiaľ uplatňuje nárok na priznanie vlastníckeho práva alebo právo na náhradu spoločný zástupca zvolený oprávnenými osobami v zmysle § 37 ods. 2 zákona č. 330/1991Zb. je jeho povinnosťou podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona preukázať správne orgánu oprávnenosť osôb podľa § 2 ods. 1, 2 a to všetkých tých osôb, ktoré mu udelili splnomocnenie na uplatnenie reštitučného nároku.

Vzhľadom na uvedené bol správny právny názor súdu prvého stupňa, keď považoval dokazovanie vykonané správnym orgánom za nedostatočné, pretože správny orgán doposiaľ nevenoval žiadnu pozornosť na preukázanie, kto je oprávnenou osobou, keďže predloženie zoznamu a splnomocnení nie sú spôsobilé listiny preukazujúce oprávnenosť osoby v zmysle právnej normy ustanovenej v § 2 ods. 1, 2 ktorá skutočnosť sama osebe bola dôvodom

pre zrušenie preskúvaného rozhodnutia. Taktiež bol správny názor súdu prvého stupňa, že spoločnú nehnuteľnosť nie je možné vydať právnickej osobe „urbárskej spoločnosti“ an blok, a odvolací súd k tomu taktiež dodáva, že spoločnú nehnuteľnosť nie je možné vydať ani oprávneným osobám v celosti. Povinnosťou správneho orgánu v ďalšom konaní a v novom rozhodnutí bude v intenciách názoru súdu prvého stupňa, s ktorým sa odvolací súd stotožnil, rešpektovať výšku spoluvlastníckych podielov pôvodných vlastníkov zapísaných v PKV vl. č. 147 kat. úz. H. a v prípade ich právnych nástupcov výšku spoluvlastníckeho podielu im pripadajúci po pôvodnom spoluvlastníkovi, a to však len u tých oprávnených osôb, ktorí si v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 reštitučného zákona reštitučný nárok uplatnili. Vzhľadom k tomu, že v administratívnom spise sa zoznam osôb, v mene ktorých spoločný zástupca uplatnil reštitučný nárok, nenachádza a ani so žiadosti spoločného zástupcu zo dňa 21.12.2004 nevyplýva, že by ako prílohu takýto zoznam predložil, povinnosťou správneho orgánu bude vychádzať pri posudzovaní, kto si uplatnil reštitučný nárok v zákonnej lehote, z predložených splnomocnení fyzických osôb JUDr. P..

Pokiaľ ide o ďalšiu spornú skutočnosť, a to splnenie zákonných podmienok ustanovených v § 3 ods. 1, písm. m/ reštitučného zákona, súd prvého stupňa dospel k správne záveru. Aj podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosť, že k vyvlastneniu žiadaných nehnuteľností došlo podľa zákona č. 63/1935 Zb. je právne irelevantná, pretože k vyvlastneniu nehnuteľností došlo v rozhodnej dobe podľa § 2 ods. 1 reštitučného zákona t.j. od 25.2.1948 do 1.1.1990, keďže k vyvlastneniu nehnuteľností došlo na základe vyvlastňovacieho výmeru Odboru výstavby rady ONV v Banskej Bystrici zo dňa 28.9.1954, sp. zn. OV-198-28/9-1954, pričom zápis v pozemkovej knihe v danej dobe už mal len deklaratívny charakter. Odvolací súd sa stotožnil aj s argumentáciou súdu prvého stupňa, že vo všeobecnosti platí právna domnienka, že zložením finančných prostriedkov osobou povinnou plniť do depozitu, pokiaľ oprávnená osoba plnenie odmietla, nastávajú účinky splnenia, t.j. zaplataenia finančných prostriedkov osobou povinnou plniť. Podľa názoru odvolacieho súdu je však vždy potrebné skúmať, či zloženie finančných prostriedkov do úschovy, malo za následok splnenie záväzku a to vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu.

Zo skutkových zistení v danej veci vyplýva, že k vyvlastneniu žiadaných nehnuteľností za finančnú náhradu došlo v roku 1954, teda za účinnosti „stredného

Občianskeho zákonníka“ v znení zákona č. 141/1950 Zb., ktorý ustanovil právo zloženia do súdnej úschovy.

Podľa § 316 OZ v znení zákona č. 141/1950 Zb. účinného do 31.3.1964 ak nemožno záväzok splniť z dôležitého dôvodu, najmä ak je veriteľ neznámy, neprítomný alebo ak je v meškani, je dlžník alebo ten, kto má zaň plniť, oprávnený uložiť dlhovanú vec do súdnej úschovy.

Podľa § 317 OZ v znení zákona č. 141/1950 Zb. účinného do 31.3.1964 **uloženie, ktoré sa stalo podľa práva, oslobodzuje dlžníka od záväzku** a nebezpečenstvo náhodilej skazy uloženej veci prechádza na veriteľa.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemku podľa § 3 ods. 1, písm. m/ reštitučného zákona je splnenie dvoch zákonných podmienok a to, že žiadaný pozemok bol vyvlastnený v dobe určenej reštitučným zákonom v § 2 ods. 1 (od 25.2.1948 do 1.1.1990) a za vyvlastnený pozemok nebola poskytnutá náhrada tomu, komu bol pozemok vyvlastnený.

Zo skutkových zistení v danej veci vyplýva, že žiadané nehnuteľnosti boli vyvlastnené za náhradu na základe vyvlastňovacieho výmeru Odboru výstavby rady ONV v Banskej Bystrici zo dňa 28.9.1954, sp. zn. OV-198-28/9-1954. Z listu Správy lesného hospodárstva S. zo dňa 3.8.1955 č. 1153/1955, tvoriaceho súčasť administratívneho spisu vyplýva, Ministerstvo národnej obrany v Prahe na základe jeho rozhodnutia zo dňa 14.12.1954 č. 8937-NM/HUS zložilo do štátnej sporiteľne v Banskej Bystrici peňažné náhrady priznané vyvlastňovacím výmerom ONV Banská Bystrica zo dňa 28.9.1954 Zn.OV-198-28/9-1954 v celkovej sume 771.707.-Kčs, ako aj, že citovaným výmerom ONV tieto obnosy boli zložené s výhradou, že akékoľvek uvoľnenie peňazí môže sa stať len so súhlasom Správy lesného hospodárstva v S. a to z dôvodu, že majitelia pozemkov (lesov) podliehajú v zmysle zákona č. 66/51 Zb. odbornej správe lesov, čiže peniaze boli vinkulované v prospech SLM S.. Ďalej z listu Správy lesného hospodárstva S. zo dňa 8.12.1955 č. 1731/1955, adresovaného štátnej sporiteľni, tvoriaceho súčasť administratívneho spisu, vyplýva, že Správa lesného hospodárstva S. urobila vo veci uvoľnenia peňazí opatrenie, na základe ktorého mal byť uvoľnený obnos 245.114,40.-Kčs oprávneným majiteľom lesnej spoločnosti V., ale len v rámci obmedzovacích predpisov Povereníctva financií, obnosy za lesnú spoločnosť M. v sume 45.295,20.-Kčs a za lesnú spoločnosť v H. 208.773,60.-Kčs, mali byť vinkulované

v prospech KNV, pozemkovej reformy v Banskej Bystrici, ktorý mal o otázke uvoľnenia peňazí v zmysle pripomienok PLDP rozhodnúť.

Podľa názoru odvolacieho súdu z predložených listinných dôkazov doposiaľ spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti nevyplýva, že finančná náhrada za vyvlastnené pozemky bola pôvodným spoluvlastníkom skutočne vyplatená. V danej veci nie je možné považovať zloženie finančných prostriedkov za vyvlastnené pozemky do štátnej sporiteľni (do úschovy) za oslobodenie povinnej osoby od záväzku (§ 317 OZ v znení zákona č. 141/1950 Zb.), pretože nakladanie s náhradou za vyvlastnené pozemky opatreniami štátu bolo s výhradou, že akékoľvek uvoľnenie peňazí môže sa stať len so súhlasom orgánu štátu. Z listu Správy lesného hospodárstva S. zo dňa 8.12.1955 č. 1731/1955, adresovaného štátnej sporiteľni vyplýva, že peniaze za vyvlastnené pozemky majiteľov lesných spoločností boli vinkulované avšak tiež len v rámci určitých obmedzení, pričom z opatrenia o vinkulácii peňazí urobeného Správou lesného hospodárstva S. nevyplýva, že by peniaze ako náhrada za vyvlastnené pozemky boli, či už priamo pôvodným vlastníkom alebo jednotlivým lesným spoločnostiam, vyplatené, s prihliadnutím na žiadosť J. za Komposesorát vo V. zo dňa 19.3.1954. Správny bol taktiež záver súdu prvého stupňa, že povinnosť vyplatenia náhrady za vyvlastnenie zaťažuje povinnú osobu. Aj podľa názoru odvolacieho súdu z doposiaľ vykonaného dokazovania je možné sa prikloniť k tvrdeniu oprávnených osôb, že náhrada pôvodným vlastníkom za vyvlastnené pozemky nebola vyplatená. Odvolací súd vzhľadom na uvedené teda nemohol súhlasiť s tvrdením odporcu uvedeným v odvolaní, že krajský súd zrušil napadnuté rozhodnutie neopodstatnene aj z dôvodu neistoty, či došlo alebo nedošlo k vyplateniu vyvlastňovacej náhrady.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval námietky vznesené odporcom v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa za nedôvodné, a preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 250ja ods. 3 O.s.p v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219 ods. 1 potvrdil.

Odvolací súd navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1, pretože si ich náhradu neuplatnil a ani mu žiadne trovy konania nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. júla 2009

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová